

Викладач Козійчук В.А.

Дисципліна. Географія

I Ікурс

08. 04 .СЕМІНАР

Як ви вважаєте, що є організуючою основою світового господарства?

Проблемне питання. Які країни менше залежать від коливань цін на світовому ринку: ті, які постачають 1-2 види продукції, або ті, які постачають більше видів продукції? Відповідь обґрунтуйте. Наведіть приклади.

Міжнародна спеціалізація зумовлює необхідність міжнародного обміну товарами і послугами. Цей обмін посилює міжнародні економічні зв'язки. Головною рушійною силою розвитку світового господарства на рубежі ХХ-ХХІ ст. стала *глобалізація* — об'єктивний процес формування єдиних принципів світового устрою.

Важливими ознаками глобалізації є транснаціоналізація й інтеграція.

Транснаціоналізація — це виведення господарської діяльності поза межі країни. Прикладом транснаціоналізації є утворення транснаціональних корпорацій (ТНК). Компанія вважається транснаціональною, якщо її діяльність є крупномасштабною (обіг складає мільярди доларів на рік), а сама вона має свої філіали за кордоном.

За характером і масштабами торгово-інвестиційної експансії провідну роль відіграють ТНК США. Але цей розрив поступово скорочується за рахунок посилення позицій ТНК держав Західної Європи та Японії, а також появи транснаціональних корпорацій країн, що розвиваються.

Завдання. Ознайомтеся з матеріалами атласу і таблиці про найбільші ТНК світу. Поясніть, чому країнами базування ТНК є економічно розвинені держави. *Міжнародна економічна інтеграція* — процес встановлення глибоких та стійких взаємозв'язків між групами країн та проведення ними злагодженої міждержавної економічної політики Виділяють такі основні форми міжнародної економічної інтеграції:

- *зона преференційної торгівлі* — являє собою зону з пільговим торговельним режимом, коли дві або кілька країн зменшують взаємні тарифи на імпортованих товарів, зберігаючи рівень тарифів у торгівлі з іншими країнами. Найбільш показовим історичним прикладом такої форми інтеграції є преференційна система Британського співтовариства що об'єднує понад 50 держав;
- *зона вільної торгівлі* — у її межах діє особливий пільговий торговельний режим для країн-учасниць за рахунок усунення мит, податків та зборів при їх збереженні в торгівлі з іншими країнами. Типовими прикладами є Європейська асоціація вільної торгівлі (1960 р.), зона вільної торгівлі США — Канада (1988 р.);

Найбільші ТНК світу

Компанія	Країна	Галузь діяльності
Роял-Датч/Шелл	В.Британія/	Енергетика
Форд	США	Автомобілебудув
Дженерал	США	Енергетика
Екссон	США	Енергетика
Дженерал	США	Автомобілебудув
Фолксваген	Німеччина	Автомобілебудув
ІВМ	США	Виробництво
Тойота	Японія	Автомобілебудув
Нестле	Швейцарія	Харчова
Байер	Німеччина	Хімічна
АТТ	США	Електротехнічне
Нісан	Японія	Автомобілебудув
Майкрософт	США	Програмне
Мобіл	США	Енергетика
Даймлер-Бенц	Німеччина	Автомобілебудув

- *митний союз* — це угода двох або кількох держав, що передбачає усунення внутрішніх тарифів та встановлення спільного зовнішнього тарифу. Такі угоди діяли у Бенілюксі (з 1948 р.) та Європейському Союзі (з 1968 р.);

- *спільний ринок* — у його межах забезпечується вільний рух не тільки товарів, а й послуг, капіталів і громадян (робочої сили). Такі умови економічних взаємовідносин у цілому характерні для Європейського Союзу в 90-х рр. XX ст. Формується Північноамериканський спільний ринок (США, Канада, Мексика);
- *економічний союз* — вільний рух факторів у результаті виробництва доповнюється гармонізацією внутрішньої та зовнішньої економічної політики. У країнах-учасницях функціонує, як правило, єдина грошова одиниця. Прикладом таких союзів є Бенілюкс (з 1960 р.), Європейський Союз до 1991 р. — колишній СРСР.

Результатом міжнародної економічної інтеграції є формування міжнародних економічних угруповань, таких як, наприклад, Європейський Союз, Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА), Ліга арабських держав (ЛАГ), Африканський Союз, Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) та ін.

На основі економічних створюються політичні союзи, в яких поряд з економічною забезпечується і політична інтеграції

- і. Закріплення нових знань, умінь та навичок (питання до семінару)

Соціогеографічний практикум

1. Незважаючи на об'єктивність глобалізації, у світі існує багато тих, хто негативно ставиться до цього процесу. Спробуйте подивитися на глобалізацію сучасного світу очима прихильників та противників. Визначте позитивні та негативні наслідки глобалізації для країн світу. **2.** Яке значення для економіки України має розвиток міжнародних економічних відносин

• **Рекомендована література**

Базова

1. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р. Географія: Підручн. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Харків: Оберіг, 2019. – 304 с.: іл., карти.
2. Атлас. Економічна і соціальна географія світу. 10-11 клас. «Картографія» – 52 с.

Допоміжна

1.. Кобернік С.Г Коваленко Р.Р. Географія в опорних схемах та таблицях.
10 клас: Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2010
– 72 с.

2. Інформаційні ресурси 1. <http://www.geograf.com.ua/>
2. <http://geografica.net.ua/> 3. <http://geoknigi.com/>

